

SCHOONMAAKGIDS

productenkennis & veilig gebruik

Colofon

Deze brochure is een uitgave van het Sectoraal Vormingsfonds Dienstencheques

Copyright © 2014 Vorm DC

Teksten: Antoon Jaminé in samenwerking met VDAB

Tekeningen: Steve Van Bael

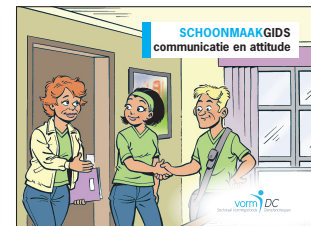
Coördinatie: Elke Beyers

Lay-out en druk: Pages

Dank aan Lut Bormans, vakexpert schoonmaak - VDAB

Verantwoordelijke uitgever: Peter Van de Veire, directeur Sectoraal Vormingsfonds Dienstencheques

Alle rechten gereserveerd. Deze brochure, of enig onderdeel daarvan, mag niet worden gereproduceerd in enige vorm of met enig elektronisch of mechanisch middel, inclusief informatieopslagsystemen of leesapparatuur, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur; uitgezonderd voor korte samenvattingen in gepubliceerde besprekingen.

Hallo,

Ik ben Sarah, je schoonmaakcoach.
Ik heb al jarenlang ervaring als huishoudhulp en beschouw mezelf als een experte in het poetsen.

Schoonmaken is mijn passie en mijn beroep!
Graag leer ik mensen hoe ze perfect kunnen poetsen.
Zelfs al weet je veel over schoonmaaktechnieken, lees deze brochure en je zal zeker iets bijleren.

Productenkennis is heel belangrijk bij het schoonmaken. In deze schoonmaakgids lees je welk product je bij welke taak moet gebruiken en wat de reinigende eigenschappen van deze producten zijn. Volg de tips die je zullen helpen bij het poetsen!

**Succes,
Sarah**

Inhoud:

Wat is schoonmaken bij mensen thuis?	5
Soorten vuil	6
Welke methode?	7
Voorbeeld methode	8
Gebruik van water bij het schoonmaken	9
Nadelen van hard water	10
Temperatuur van het water	11
PH-waarde	12
Welk product gebruiken: zuren of basen?	13
PH-waarden en werkingskracht van producten	14
Vul deze tabel zelf aan	15
Soorten schoonmaakmiddelen	16
Zepen	16
Detergenten	17
Oplosmiddelen	18
Desinfectiemiddelen	19
Allesreinigers	19
Veilig gebruik van producten	20
Etiketten van de verpakking	21
Gevaarsymbolen	22
Dosering	23
Voorbeelden van dosering	24
Microvezeldoeken	25
Wat heb je geleerd?	27

Wat is schoonmaken bij mensen thuis?

Schoonmaken is al het vuil in de woning verwijderen. Een schoongemaakte kamer ziet er niet alleen mooi uit, ze is ook hygiënisch.

- **Bij het schoonmaken worden:**

- vuil en stof verwijderd
- bacteriën, mijten en schimmels vernietigd

Een goed schoongemaakte woning is ook een gezonde omgeving om in te wonen. Goed onderhouden kranen, douchekoppen, badkuipen ... gaan ook langer mee!

Soorten vuil

- **Losliggend:**
bv. stof, haren, kruimels ...
- **Licht aangehecht:**
bv. vingerafdrukken, etensresten, drankvlekken ...
- **Sterk aangehecht:**
bv. olie, kalkresten, kauwgom, kaarsvet ...
Voor het verwijderen van dit type vuil moet men producten gebruiken en vaak veel kracht uitoefenen.
- **Andere:**
bv. bacteriën, huisstofmijten, schimmels, geurtjes ...

Je moet weten waaruit het vuil bestaat, dan kan je kiezen welk schoonmaakproduct je gaat gebruiken.

- **Organisch vuil:** bv. huidschilfers, haren, zeepresten, tandpasta ...
Dit soort vuil bevat vet en kan je het best reinigen met basen (zie p. 13).
- **Anorganische vuil:** bv. kalk, zout, roest of cement, dit soort vuil kan je het best aanpakken met zuren (zie p. 13).

Als de vervuiling groot is en sterk is aangehecht, moet je misschien een agressief schoonmaakmiddel gebruiken. Vraag advies aan de klant of aan je bedrijf.

Sarah

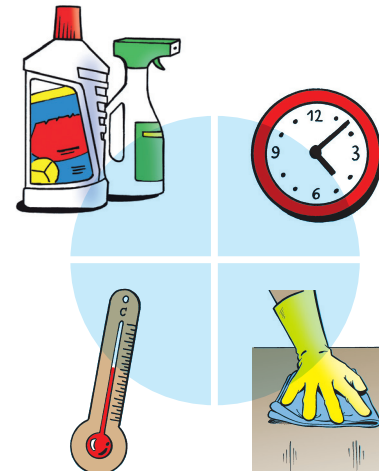

Welke methode?

Enmaals als je weet om welk soort vuil het gaat, moet je ook de juiste methode kiezen om het vuil goed te verwijderen.

Hier moet je rekening houden met vier zaken:

- **Onderhoudsproduct en dosering**
Gebruik je allesreiniger, detergent ...?
- **Tijd**
Je moet rekening houden met de inwerktijd om het vuil te verwijderen.
- **Materiaal en werkwijze**
Welk materiaal gebruik je? Spons, microvezeldoek ...
- **Temperatuur**
De temperatuur van het water speelt een belangrijke rol bij het verwijderen van het vuil. Vaak leiden hogere temperaturen tot snellere resultaten, maar dat is niet altijd zo!

Cirkel van Sinner

Deze vier zaken vinden we in de **Cirkel van Sinner** en gebruiken we voor elke poetsopdracht.

Voorbeeld **methode**

Verwijderen van kalkaanslag op de kranen en douchedeur in de badkamer, hou rekening met:

Onderhoudsproduct en dosering:

gebruik een juiste dosis antikalkproduct.

Tijd: laat het product inwerken.

Materiaal en werkwijze: gebruik de juiste spon.

Temperatuur: gebruik in dit geval lauw water.

✓ Raadpleeg de gebruiksaanwijzing van het product voor de dosering en de tijd om in te werken.

Sarah

8.

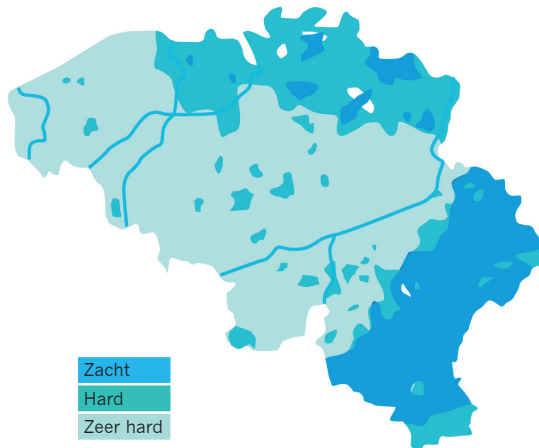

Gebruik van water bij het schoonmaken

Om schoon te maken heb je water nodig. Het is zonder twijfel het oudste en belangrijkste reinigingsmiddel. Water gebruiken we om het vuil weg te laten stromen, om een product te verdunnen en om te spoelen.

Water bevat kalk. Als er veel kalk aanwezig is in het leidingwater, dan spreken we over hard water. Is er weinig kalk aanwezig, dan spreken we over zacht water. Bij het wassen van kledingstukken moet je hier rekening mee houden. Bij een wasmachine of een vaatwasser is het aangeraden om bij elke beurt een antikalkmiddel te gebruiken.

De waterhardheid wordt uitgedrukt in hardheidsgraden, ofwel in Duitse (DH) ofwel in Franse (FH) hardheid.

✓ De hardheid van het water verschilt sterk van regio tot regio. De waterleverancier zal hierover informatie kunnen geven.

Sarah

7°F	Zeer zacht water	0-4°D
7-15°F	Zacht water	4-8°D
15-30°F	Middelhard water	8-17°D
+30°F	Zeer hard water	+17°D

Nadelen van hard water

De hardheid van water kan bij het schoonmaken voor verschillende problemen zorgen.

Als hard water opdroogt, kan er kalkaanslag komen op het gereinigde oppervlak (denk bijvoorbeeld aan de bekende witte vlekken op wastafels). Bij verwarming van hard water ontstaat kalksteen, ook dit kan witte vlekken veroorzaken.

Als natuurlijke zeep in contact komt met hard water, kan er kalkzeep ontstaan. Die vind je wel eens in een sanitaire ruimte die niet goed schoongemaakt is: een kleverige vervuiling bij de wasbakken of op de vloer. Ook in bad kan er aanslag ontstaan als er geen badschuim wordt gebruikt.

Kalkzeep lost niet op in water, hierdoor krijgt men kalkzeepaanslag op de vloer. Het resultaat is een grauwe vloer. Hierdoor zal je ook meer moeten poetsen. Bij de vorming van kalkzeep werkt de zeep veel minder, waardoor je meer zeep zal moeten gebruiken.

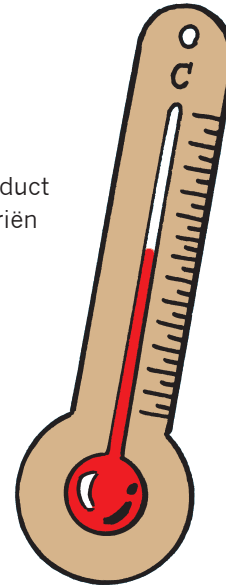
✓ *Is het water in de woning van de klant zeer hard? Gebruik dan regenwater, je voorkomt kalkaanslag en kalkzeep.*

Sarah

De **temperatuur** van het water

Bij het schoonmaken moet je niet noodzakelijk warm water gebruiken.

Warm water is duurder en maakt dat het parfum van het schoonmaakproduct vlugger verdampt. Als je handen in warm water zitten, openen de huidporiën zich. Als er in het water ook een schoonmaakproduct zit, dan dringt dit door in de huid en kan die beschadigen.

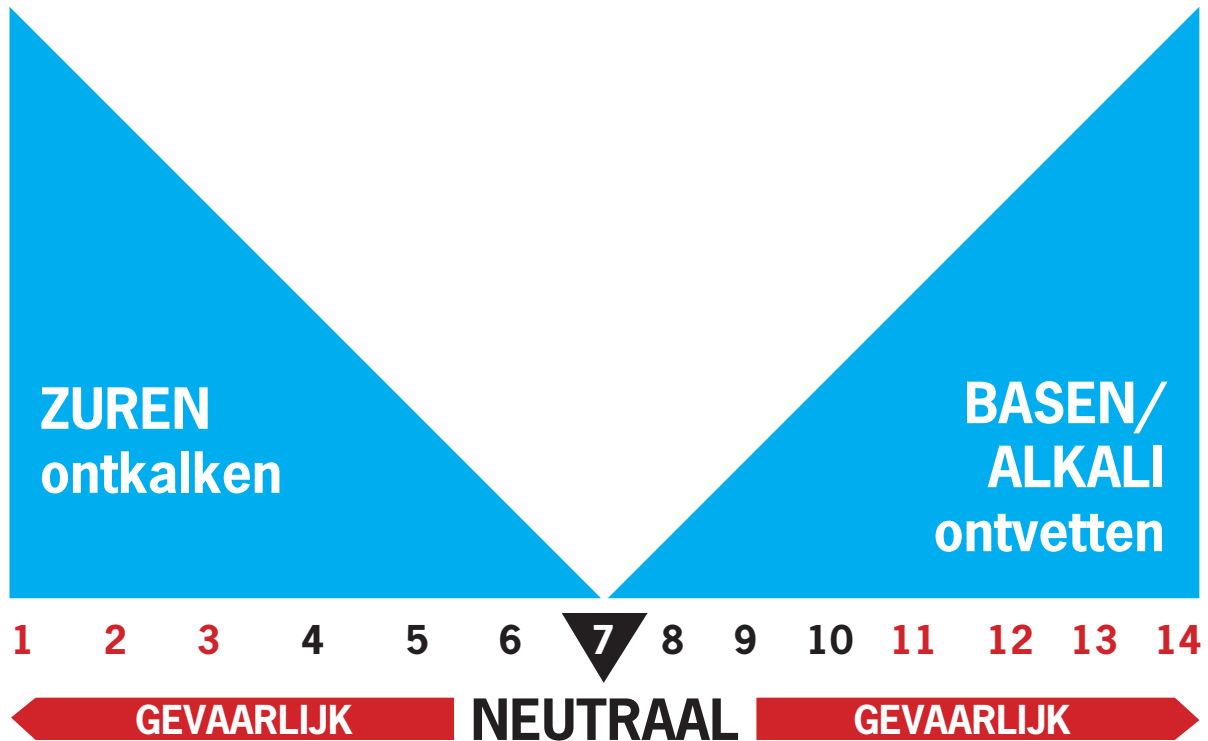

- ✓ *Poetsen met koud water is goedkoper en beter voor je huid.*
- ✓ *Draag altijd handschoenen.*

Sarah

PH-waarde

12.

Welke producten gebruiken: zuren of basen?

Schoonmaken doe je niet enkel met water. Je hebt ook schoonmaakmiddelen nodig. Die producten kunnen we indelen in twee grote groepen: zuren en basen. **Zuren** ontkalken en **basen** ontvetten.

Zuren hebben een sterke, bijtende werking. Je gebruikt ze om te ontkalken, bijvoorbeeld azijn of een ontkalker.

Basen heb je nodig om te ontvetten, bijvoorbeeld ammoniak of een ovenreiniger.

Zuren en basen hebben een verschillende pH-waarde: zuren hebben een lage waarde, basen hebben een hoge waarde. Sterke zuren en sterke basen tasten het materiaal aan.

De producten die we gebruiken in de huishoudelijke schoonmaak vermelden geen pH-waarden. Je kan ze meten met pH-strips. Bij het meten van de pH-waarde wordt een strip in de vloeistof gedompeld, tot de kleuren niet meer veranderen. Aan de hand van het kleurenscale kan de pH-waarde afgelezen worden.

PH-waarden en werkingskracht van producten

pH	Voorbeeld	Veiligheid	Werkingskracht
0			↓ 10x
1			↓ 10x
2	<i>Azijn</i>		↓ 10x
3	<i>WC-reiniger</i>		↓ 10x
4	<i>Cola</i>	Geen of weinig risico	↓ 10x
5			↓ 10x
6		VEILIG	↓ 10x
7			NEUTRAAL
8			↑ 10x
9	<i>Allesreiniger</i>	Geen of weinig risico	↑ 10x
10			↑ 10x
11			↑ 10x
12			↑ 10x
13	<i>Ovenreiniger</i>		↑ 10x
14	<i>Ontstoppingsmiddel</i>		↑ 10x
			↑ 10x
			↑ 10x
			↑ 1000x
			↑ 1000 000x

Een product met een pH-waarde 7 is neutraal. Het tast de huid of de materialen niet aan. Het is niet agressief. Per cijfer wordt het product 10 maal agressiever, wees dus voorzichtig met producten met een lage of hoge pH-waarde.

Vul deze tabel zelf aan

Product	Aanwending	PH-waarde
<i>Azijn</i>	<i>Ramen</i>	<i>2</i>

Soorten schoonmaakmiddelen: zepen

Zeep wordt in combinatie met water gebruikt als schoonmaakmiddel. Voor het maken van zepen gebruikt men dierlijke en plantaardige oliën, zoals rundvet, olijfolie, palmolie, palmpitolie of kokosolie.

De bruine zeep is de meest gebruikte en bekendste zeep in de schoonmaak. Zeep heeft geen aangename geur, daarom wordt er steeds parfum aan toegevoegd.

Je moet zepen niet gebruiken als een vuilverwijderaar. In feite laat zeep een film na die beschermend kan werken. Wanneer je een zeep gebruikt, moet je nadien goed spoelen met water. Je kan de oppervlakte ook opboenen. Zo krijg je een glanzend effect.

Pos:

- Gebruikt voor een glanzend effect, moet opgeboend worden
- Milieuvriendelijk
- Biologisch afbreekbaar

Neg:

- Vormt met hard water een kalkzeep
- Verwijdert niet zo goed vuil en ontvet weinig

✓ Zeep doodt geen bacteriën en ontsmet dus niet.

Sarah

Detergenten

Detergenten zijn gemaakt uit synthetische grondstoffen.
In veel schoonmaakmiddelen zitten tegenwoordig detergenten.
In tegenstelling tot de zeep, ontvetten en reinigen ze goed.

Er zijn heel wat verschillende detergenten te koop en vaak zijn er nog andere producten aan toegevoegd. Je vindt ze in de handel met verschillende parfums (rozengeur, citroengeur, lavendel ...).

Pos:

- Reinigen goed
- Ontvetten goed
- Hygiënisch
- Goed oplosbaar in water
- Laten geen aanslag na (zeep wel)

Neg:

- Niet altijd biologisch afbreekbaar
- Moeten juist gedoseerd worden

Oplosmiddelen

Oplosmiddelen zijn makkelijk verdampende stoffen waarin andere stoffen oplossen. Ze kunnen hardnekkig vuil oplossen dat niet of nauwelijks te verwijderen is door zeepen of detergents.

Je gebruikt oplosmiddelen om bv. olievlekken, bloedvlekken, verfvlekken ... te verwijderen.

De bekendste oplosmiddelen zijn: aceton, alcohol, ammoniak, benzine, white spirit, ether, terpentine, thinner ... In reinigingsmiddelen voegt men vaak oplosmiddelen toe, zodat ze niet zuiver moeten gebruikt worden.

Pos:

- Lossen hardnekkige vlekken op
- Zijn goede ontvetters

Neg:

- Verdampen snel
- Kunnen materialen aantasten
- Meestal licht ontvlambaar

✓ Wees voorzichtig met oplosmiddelen, ze kunnen schadelijk zijn voor de gezondheid.

Sarah

Desinfectiemiddelen

Als je goed poetst, zijn desinfectiemiddelen of 'hygiënische reinigers' niet nodig. Ook niet in de keuken of de badkamer. Deze producten reinigen niet, ze ontsmetten enkel.

Allesreinigers

Allesreinigers kunnen gebruikt worden om alle soorten vuil te verwijderen op alle soorten afwasbare oppervlakken.

In de handel vinden we verschillende merken onder verschillende vormen:

- Gel
- Oplosmiddel
- Schuurmiddel
- Verstuiver
- Schuim
- Verwerkt in schoonmaakdoeken

✓ *Veel allesreinigers worden verkocht onder geconcentreerde vorm, gebruik de juiste dosis.*

Sarah

Veilig gebruik van producten

Het werken met sterke zuren en basen kan gevaarlijk zijn!

Meng nooit reinigingsmiddelen met elkaar!

Wanneer je bijvoorbeeld chloorbleekmiddel en een zuur met elkaar mengt, ontstaat het schadelijke chloorgas.

Meng nooit zuren en basen met elkaar.

Ze heffen elkaars werking op en je krijgt geen goed resultaat.

Reinigingsmiddelen met een pH hoger dan 9 en lager dan 5 zijn slecht voor de huid.

Gebruik altijd handschoenen.

Ze kunnen ook allerlei materialen aantasten.

Sterke zuren tasten stenen en metalen aan. Gebruik ze ook nooit voor het reinigen van linoleum of rubber. Sterke basen tasten ook de huid aan.

chloor + zuur

gevaarlijke gassen

zuur + base

verminderde werking

20.

✓ Wees voorzichtig met sterke schoonmaakmiddelen, bescherm je huid en draag altijd handschoenen.

Sarah

Etiketten op de verpakking

Elke fabrikant van schoonmaakmiddelen is verplicht, zowel door de Europese als Belgische wetgeving, om gevaarlijke stoffen via pictogrammen aan te duiden op het product (etiketteringsverplichting).

Het etiket moet de volgende informatie vermelden:

1. Naam van het product
2. Gebruik
3. Fabrikant
4. Veiligheid
5. Dosering
6. Pictogrammen
7. Eigenschappen

Gevaarsymbolen

Xi: Irriterend
Xn: Schadelijk

T: Giftig
T+: Zeer giftig (toxisch)

C: Bijtend (corrosief)

F: Licht ontvlambaar
F+: Zeer licht ontvlambaar

O: Oxyderend

N: Gevaarlijk voor het milieu

Dosering

Schoonmaakmiddelen moet je goed doseren, gebruik de juiste dosis zoals aangegeven op het etiket.

Het is onjuist dat 'veel meer product beter zou schoonmaken'.

Integendeel, een teveel aan schoonmaakmiddel zorgt voor streepvorming en plakkerigheid, waardoor er nogmaals gereinigd moet worden. Vaak krijgt je veel te veel schuim en wordt het oppervlak dat je poetste opnieuw vuil door aanslag.

Te weinig product gebruiken is eveneens verkeerd, je zal meer kracht moeten gebruiken om goed te reinigen. Enkel een juiste dosering zorgt voor een goed resultaat.

Het is aangeraden om eerst de emmer met water te vullen en dan pas een schoonmaakmiddel toe te voegen. Op het etiket staat altijd de juiste dosering vermeld, vermijd dus om een scheut van een product toe te voegen in de emmer. Laat je ook niet misleiden door de kleur. Sommige producten geven weinig kleur af wanneer je ze mengt met water.

Voorbeelden van dosering

50 ml op 10 l

Op 10 l water mag je 50 ml product gebruiken.
In een glas kan 250 ml.

2 %

Voor 2 maten van een product mogen er 100 maten water gebruikt worden.
Voor een emmer water van 10 l mag je dus 200 ml product gebruiken.

10 cc op 10 l

10 cc komt overeen met 10 ml.
In dat geval mag er niet te veel product worden gebruikt.

3 dl op 10 l

Voor een emmer van 10 l mag je dus 300 ml of 3 dl product gebruiken.

✓ De juiste dosis van het schoonmaakproduct gebruiken is heel belangrijk, zo poets je het best.

Sarah

Microvezeldoeken

Microvezeldoeken zijn enorm belangrijk geworden in de schoonmaak. Sommige schoonmaakbedrijven gebruiken enkel nog microvezeldoeken, en geen producten of andere doeken meer.

Voordelen van microvezeldoeken

- Deze doeken nemen het vuil veel sneller op in vergelijking met andere doeken gemaakt van katoen of ander textiel.
- Olie en vet hecht zich rechtstreeks aan de vezels.
- Het reinigen is makkelijker, je moet minder druk uitoefenen om het vuil op te nemen of los te weken.
- Met microvezels heb je minder last van strepen.
- Je moet geen of minder detergents of schoonmaakmiddelen gebruiken.
- Microvezeldoeken zijn makkelijk te onderhouden, je kunt ze wassen in de wasmachine.

Hoe gebruiken?

Je kunt de doeken **droog** of **nat** (klamvochtig) gebruiken, alles hangt af van het te reinigen oppervlak en de vervuilingsgraad.

Droog kun je ze gebruiken als stofdoek. In vergelijking met andere doeken trekken ze het stof beter aan. Het stof vliegt niet op: dus goed gepoetst en gezonder voor de huishoudhulp. Met microvezeldoeken moet je niet veel water gebruiken, je poetst het best met klamvochtige doeken.

Voor het wegnemen van stof en vuil moet je in de meeste gevallen geen reinigingsmiddel of detergent gebruiken: goed voor het milieu en de portemonnee van de klant.

Toepassingen

Naast de bekende doeken, worden microvezels in nog heel wat andere producten toegepast. Zo zijn er moppen, stofwissers, dweilen, ...

Kleurencode

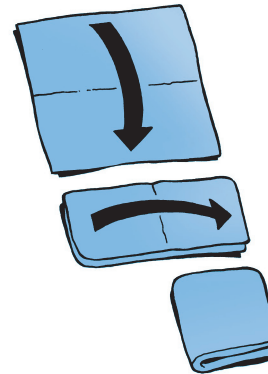
Microvezeldoeken kunnen in alle kamers van de woning worden gebruikt. Werk met een kleurencode, zo ben je altijd hygiënisch bezig.

- Rode doeken voor het sanitair.
- Blauwe doeken voor het interieur.
- Gele doeken voor de keuken.

Microvezeldoeken vouwen

Hiernaast zie je hoe je een doek kunt vouwen (in 4 of 6 vlakken afhankelijk van de grootte van het doek) om te poetsen, zodat je zoveel mogelijk oppervlakte van het doek kunt gebruiken.

- ✓ Heeft de klant geen doeken in verschillende kleuren, dan kun je ze zelf onderscheiden door met een alcoholstift een code aan te brengen. Of er de hoekjes af te knippen.
- ✓ Microvezeldoeken kunnen perfect in de wasmachine op 60°C, gebruik echter geen wasverzachter of bleekmiddel en stop ze niet in de droogkast.

Sarah

Wat heb je geleerd?

- Poets volgens de Cirkel van Sinner: onderhoudsproduct en dosering / tijd / materiaal en werkwijze / temperatuur.
- Poets met zacht water.
- Bij het schoonmaken moet je niet noodzakelijk warm water gebruiken.
- Meng nooit reinigingsmiddelen met elkaar!
- Oplosmiddelen kunnen schadelijk voor je gezondheid zijn.
- Gebruik altijd de juiste dosis van het schoonmaakmiddel.
- Werk met microvezeldoeken met een kleurencode, zo ben je altijd hygiënisch bezig.

vorm DC
Sectoraal Vormingsfonds *Dienstencheques*

VDAB